

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Závada (2007 – 2013)

Na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Závada sa podieľal tím pracovníkov spoločnosti Premier Consulting spol. s r.o.:

- Ing. Miroslav Švec – hlavný projektový manažér
- Ing. Kristián Vida – projektový manažér
- Ing. Eva Podlucká – asistentka projektového manažéra

Lopata, Švec & Partners

Premier Consulting, spol. s r.o.

Hlavná kancelária: Hadovská cesta 870 • 945 01 Komárno • Slovak Republic
tel. +421 35 7713585 • fax: +421 35 7714250 • e-mail: info@premier-consulting.sk
www.eurofondy.sk

Obsah

Vízia rozvoja obce Závada

1. Úvod
2. Ekonomické a sociálne východiská
 - 2.1. Sociálno-ekonomická analýza
 - 2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje
 - 2.1.2. Ekonomická charakteristika
 - 2.1.3. Občianska vybavenosť
 - 2.1.4. Vzdelávanie a kultúra
 - 2.1.5. Životné prostredie
 - 2.2. Analýza realizovaných opatrení
 - 2.3. SWOT analýza
 - 2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja
3. Rozvojová stratégia
 - 3.1. Ciele a priority
 - 3.2. Opatrenia a aktivity
 - 3.3. Opis rozvojovej stratégie
 - 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele
4. Finančný plán
 - 4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie
 - 4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia
5. Zabezpečenie realizácie
 - 5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie
 - 5.2. Monitorovanie a hodnotenie
 - 5.3. Harmonogram realizácie
6. Záver

Erb obce

Vlajka obce

Vízia rozvoja obce Závada

Víziou predstaviteľov obce je obec s účinnou sieťou sociálnej a zdravotnej starostlivosti o všetky kategórie obyvateľstva, s komplexne vybudovanou infraštruktúrou umožňujúcou všestrannú komunikáciu a hospodársky rast pri zachovaní podmienok trvaloudržateľného rozvoja a využítí obnoviteľných zdrojov energie a rozvoji kultúrneho dedičstva a zachovaní tradícií pre ďalšie generácie.

1. Úvod

Posledná dekáda 20. storočia až po súčasnosť je poznačená kumuláciou procesov, ktoré výrazne predznamovali dynamiku a charakter premien spoločensko-politických, hospodárskych, sociálnych, sociálno-kultúrnych s celou škálou pozitívnych, ale aj problémových dopadov na spoločnosť i jednotlivé spoločenstvá na Slovensku. Významné sú nadnárodné súvislosti prebiehajúcich procesov, keďže sa netýkajú len jednej krajiny, ale sú súčasťou priestorovo širších premien, ktoré majú významné, prinajmenšom európske súvislosti. Premieta sa to, resp. odráža v európskych integračných procesoch, v hľadaní podôb štátnych i spoločných európskych postupov, pri riešení problémov, pri usmerňovaní vývojových procesov, pri hľadaní spoločných či koordinovaných politík.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je základným dokumentom, ktorým si obec pri výkone svojej činnosti zabezpečuje rozvoj svojho územia a potreby obyvateľov.

Je to strednodobý programový dokument, ktorý bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Závada je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojovom pláne a s metodikou na vypracovanie príslušného PHSR pre obce.

Pohľad na obec Závada

Postup spracovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ.

Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja, sekciou regionálnej politiky. Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísať nasledovne:

- 1) Vypracovanie **socio-ekonomickej analýzy obce**, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomického vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie.
- 2) Vypracovanie **analýzy realizovaných opatrení**, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
- 3) Vyhotovenie **SWOT analýzy**.
- 4) **Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja**, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PHSR rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
- 5) **Definovanie samotnej stratégie**. Tento bod priamo nadväzuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.
- 6) Vymedzenie opatrení a aktivít. Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PHSR. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.
- 7) Definovanie merateľných ukazovateľov a **opis rozvojovej stratégie**.
- 8) Zostavenie finančného plánu. Východiskom boli disponibilné finančné zdroje obce a vymedzené opatrenia a aktivity.
- 9) **Definícia priorít a opatrení**.
- 10) Kompletizácia PHSR.

11) Schvaľovanie a publikovanie PHSR

V rámci samotnej prípravy PHSR prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené. Preto sa pre obdobie nasledujúcich 7 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2014 vypracúva nový komplexný plánovací dokument spĺňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

2. Ekonomické a sociálne kritériá

Finančná stabilita ekonomiky je výsledkom vzájomného pôsobenia situácie v reálnej ekonomike, vo finančnom sektore, na finančných trhoch a v platobnom systéme. Úloha domácej reálnej ekonomiky je pritom kľúčová. Určuje ju stabilita v jednotlivých sektoroch reálnej ekonomiky Slovenska – vo verejnom sektore, v sektore nefinančných spoločností, v sektore domácností a v sektore zahraničného obchodu.

Základná otázka vo vzťahu k finančnej stabilite je, či tieto sektory boli v rovnováhe a či výsledky ich hospodárenia vytvárali predpoklady na tvorbu potrebných rezerv a krytie ich finančných rizík, alebo naopak, či v ich finančnom hospodárení vznikali napätia, problémy s plnením záväzkov a riziká porúch. Tieto otázky vznikajú nielen vo vzťahu k súčasnej situácii, ale aj z hľadiska budúceho pravdepodobného vývoja vo vzťahu k udržateľnosti súčasného nastavenia parametrov ich hospodárenia.

Ak sa z týchto hľadísk pozrieme na vývoj ekonomiky SR, môžeme konštatovať, že bol veľmi priaznivý z hľadiska vytvárania predpokladov na celkovú ekonomickú a finančnú stabilitu. V ekonomike začala pôsobiť daňová reforma, ktorá znížila daňové zaťaženie podnikov a zlepšila vnímanie podnikateľského prostredia na Slovensku zahraničnými investormi. Ďalšie reformy, dôchodková reforma a reforma zdravotníctva, by mali prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Pokračovala konsolidácia verejných financií. Prijaté reformy a opatrenia prispeli k zvýšeniu záujmu zahraničných investorov o investovanie na Slovensku. Rast ekonomiky sa zrýchlil, ale napriek tomu neboli v ekonomike prítomné známky prehrievania. Deficit na bežnom účte síce vzrástol, ale bol z veľkej časti financovaný priamymi zahraničnými investíciami. Tie vytvárali predpoklad na ďalší rast exportnej schopnosti a upevnenie vonkajšej ekonomickej stability.

2.1. Socioekonomická analýza

Stav sociálno-ekonomickej úrovne regiónov Slovenska v značnej miere determinuje model uplatňovanej regionálnej politiky. Ekonomickou regionalizáciou možno vymedziť územné celky, ktoré majú zhodné ekonomické parametre a vytvárajú relatívne homogénny funkčný celok v ktorom pôsobia podnikateľské aktivity približne za rovnakých podmienok. Takýmito územnými celkami môžu byť trhové zóny koncentrácie ekonomických aktivít, alebo lokálne pracovné trhy, ktoré sa formujú na základe koncentrácie pracovných príležitostí vo sfére výroby, vo výrobných i verejných službách. Na území Slovenska v dôsledku predchádzajúceho vývoja lokálne pracovné trhy tvoria spádové územia miest, ktoré v strediskovej sústave osídlenia plnili funkciu stredísk obvodného významu.

Sociálna oblasť je významne previazaná s ekonomickou oblasťou, parametre ktorej určujú v značnej miere i situáciu, stav v sociálnej oblasti regiónu. Sociálna situácia zachytáva predovšetkým stav v oblastiach sociálnej či hmotnej odkázanosti a nezamestnanosti.

2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Základnú charakteristiku, ľudský potenciál a smerovanie rozvoja obce najviac ovplyvňuje jej veľkosť. Väčšie obce majú oveľa širšie možnosti rozvoja, najmä v ekonomickej oblasti, ale aj v oblasti občianskej infraštruktúry. Väčšie obce často plnia funkciu strediskovej obce v štruktúre regionálneho osídlenia a sú ťahúňom rozvoja aj okolitých menších obcí. Ich úloha preto presahuje hranice ich katastrálneho územia. Naopak menšie obce majú na prvý pohľad obmedzenejšie možnosti ekonomického rozvoja. Ich potenciál a spoločenská hodnota je naopak skrytá v lepších možnostiach zachovania vidieckeho spôsobu života, uchovávaní kultúrnej hodnoty Slovenska a jeho regiónov a odkazu budúcim generáciám. Ekonomický rozvoj menších obcí je často spojený s úzkym prepojením na blízke väčšie, tzv. "strediskové" obce alebo blízke mestá. Obyvatelia často dochádzajú do väčších sídelných stredísk za prácou. Je však nesprávne zanedbávať možnosti ekonomického rozvoja v menších obciach a spoliehať sa len na blízke regionálne a mikroregionálne strediská. Každá obec má svoje špecifiká a je nesmierne dôležité ich analyzovať a na ich základe stanoviť rozvojovú stratégiu obce.

Obec Závada sa s počtom obyvateľov 609 k 31. 12. 2006 radí medzi malé obce na Slovensku. Vzhľadom na relatívne malú veľkosť je obec úzko spätá so svojím okolím a je od neho závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia. Nemôže byť snahou obce poskytovať svojim obyvateľom všetky služby verejného charakteru, pretože by to mohlo byť pre malý počet obyvateľov neekonomické a tieto služby by nedosahovali požadovaných kvalít. Obec sa musí preto orientovať na služby obyvateľstvu, ktoré sú v obci vykonávané lepšie a výhodnejšie ako v okolitých sídelných centrách (blízke mesto, blízka väčšia obec). Stále však ostáva priestor pre stanovenie vlastných priorít a hľadanie nástrojov na ich naplnenie.

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú určujúcim faktormi okolitého prostredia obce. Obec takéto okolité podmienky nedokáže ovplyvniť a musí ich chápať ako dané. Rozvoj v rámci Slovenska, kraja či okresu nie je zo strany obce plne ovplyvniteľný ale je nevyhnutné ho analyzovať a zapracovať jeho trendy do rozvojovej stratégie obce. Poloha obce má mimoriadny vplyv na ekonomiku ako aj na lokalizáciu podnikov sídliačich v obci alebo jej bezprostrednej blízkosti.

Obec Závada je pomerne vzdialená od mestských sídel. Najbližším mestom je okresné mesto Topoľčany (13 km), Bánovce nad Bebravou (29 km), Partizánske (31 km), Piešťany (35 km) a Hlohovec (43 km). Veľká vzdialenosť obce Závada od sídiel mestského charakteru má za výsledok vyššie zastúpenie faktorov obmedzujúcich celkový rozvoj a efekty rozvoja ako sú klíma, sídla a infraštruktúra. Obec však musí kompenzovať uvedené nedostatky využitím kultúrneho rázu krajiny a hľadať príležitosti pre rozvoj cestovného ruchu. Hlavnou ekonomickou činnosťou je poľnohospodárstvo, pre rozvoj ktorého sú dané dobré výrobné podmienky. V dôsledku značnej vzdialenosti je potrebné riešiť problém vybavenosti so sociálnymi, zdravotníckymi, vzdelávacími, kultúrnymi a ostatnými službami, aby nepokračoval proces neúnosnej trvalej migrácie obyvateľov, ktorá je spôsobená nedostatkom pracovných príležitostí v obci ako aj problematickou dopravou obyvateľov do mesta.

Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Závada do Nitrianskeho kraja a okresu Topoľčany (okresy v súčasnosti neplnia administratívnu funkciu, sú však štatistickou jednotkou úrovne NUTS IV. Z pohľadu kvality života obyvateľov obce, zohráva významnú úlohu lokalizácia významných inštitúcií.

Sídlo matričného úradu	Prašice
Sídlo pracoviska daňového úradu	Topoľčany
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Topoľčany
Sídlo Okresného súdu	Topoľčany
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Topoľčany
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Topoľčany
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Topoľčany
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Topoľčany

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2006

Hustota obyvateľstva v obci Závada na 1 km² je 69 obyvateľov, čo je hodnota nižšia ako v okrese Topoľčany (107 obyvateľov/km²), ako aj hustota Slovenskej republiky (111 obyvateľov/km²).

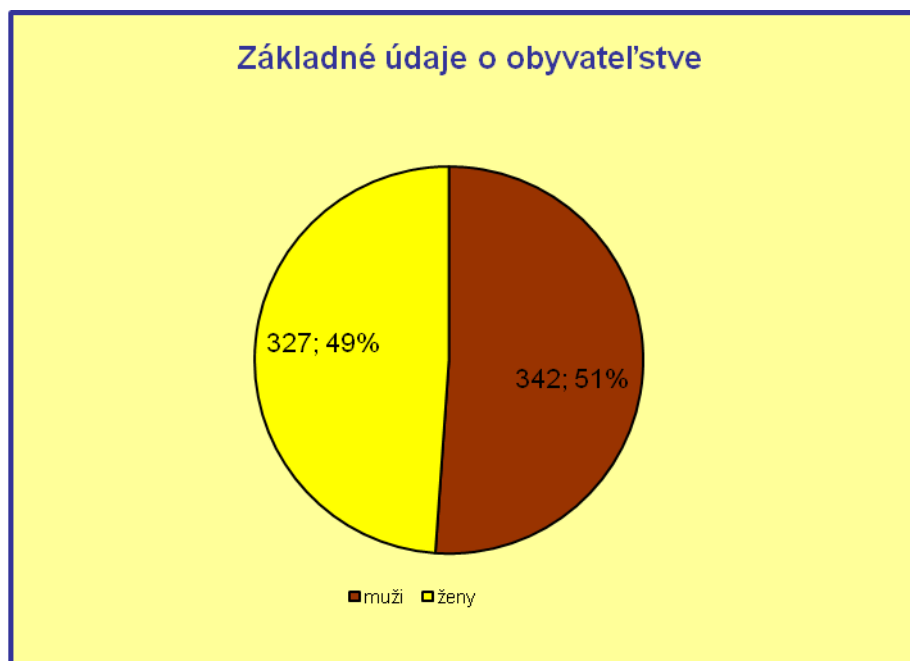

Migrácia je do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. Z toho dôvodu môže byť migrácia ovplyvňovaná realizáciou programov ekonomického rozvoja a súčasne vytváraním vhodných podmienok pre bývanie v obci. Jedným z najvýznamnejších rozvojových potenciálov každého územia je ľudský potenciál. Je výsledkom populačného a hospodárskeho vývoja obce. Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru.

V štruktúre obyvateľstva podľa pohlavia z roku 2001 minimálne prevládajú muži s 51% (abs. 342 obyv.) nad ženami so 49%. V štruktúre ekonomicky aktívnych osôb tiež z roku 2001 prevládajú muži s 57,4% (abs. 186 osôb) nad ženami s 42,6% (abs. 138 osôb).

Základné údaje o obyvateľstve										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)	Prítomné obyvateľstvo		Ekonomicky aktívne osoby			Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)
	spolu	muži	ženy		spolu	na 1000 trvale bývajúcich	spolu	muži	ženy	
	669	342	327	48,9	644	963	324	186	138	48,4

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

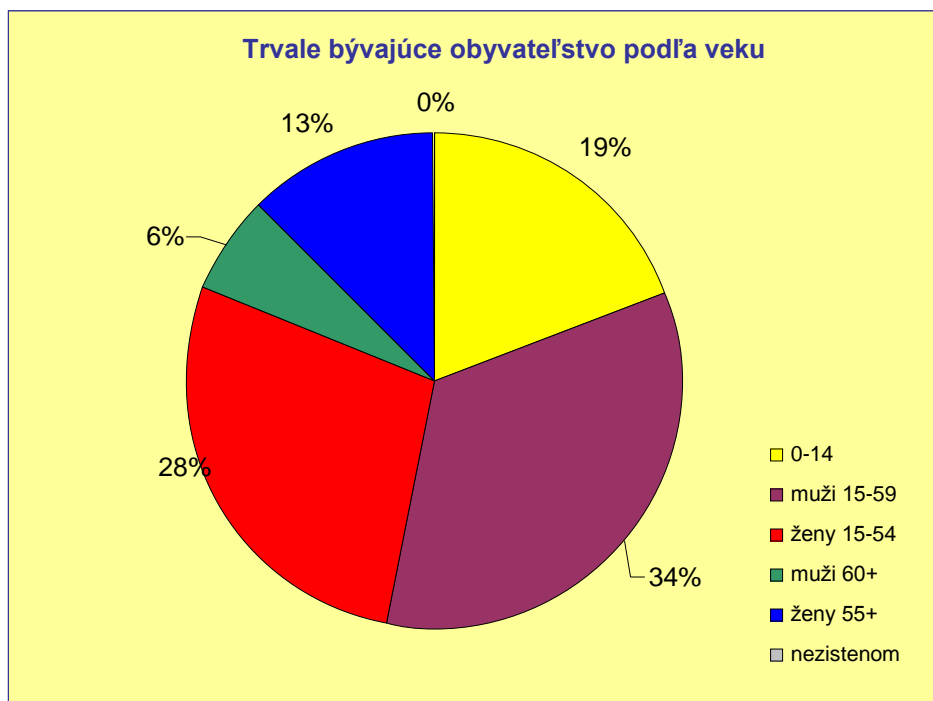

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení, ktorý vyjadruje, akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou. Vývoj indexu ekonomického zaťaženia má v posledných rokoch prevažne klesajúcu tendenciu. Vývoj bol ovplyvňovaný klesajúcim zastúpením detí a zvyšujúcim sa zastúpením produktívnej zložky obyvateľstva. Avšak je potrebné zdôrazniť, že ide o prechodný jav vzhľadom na očakávané urýchlenie demografického starnutia na konci prvej dekády 21. storočia.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo						Podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva			
	spolu	vo veku					vo veku (v %)			
		0-14	muži 15-59	ženy 15-54	muži 60+	ženy 55+	nezistenom	predproduktívnom	produktívnom	poproduktívnom
	669	129	226	188	42	84	0	19,3	61,9	18,8

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

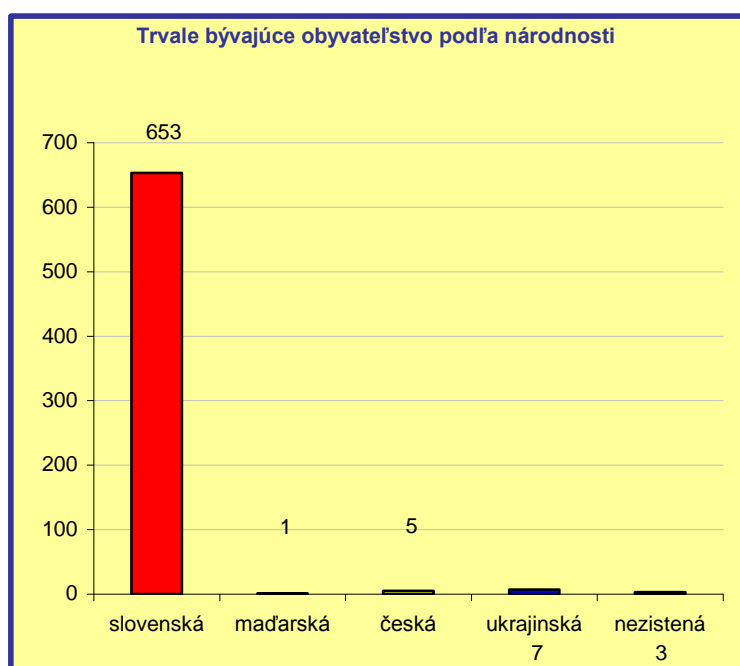
V prípade naplnenia potenciálu prisťahovania nových obyvateľov, hlavne mladých rodín, by v budúcnosti mohlo dôjsť k ešte väčšiemu zlepšeniu demografického profilu obce a zabezpečeniu stabilnejšej základne pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou cestou.

Z hľadiska národnostného zloženia môžeme konštatovať, že obyvateľstvo obce je v tomto smere zmiešané. Najväčšie zastúpenie majú občania slovenskej národnosti, podľa údajov z

roku 2001 tvoria 97,61 % obyvateľov (abs. 653 obyvateľov), ďalej sú to Ukrajinci zastúpení 1,05 % (abs. 7 obyvateľov), potom obyvatelia maďarskej, českej a nezistenej národnosti.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti						
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	v tom národnosť				
		slovenská	maďarská	česká	ukrajinská	nezistená
	669	653	1	5	7	3

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov, a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Z hľadiska náboženského vyznania prevažujú v Závade občania s vyznaním rímsko-katolíckej cirkvi (97,16%), ďalej sú to občania s vyznaním pravoslávnej cirkvi (1,05 %), ostatné sú zastúpené veľmi malým počtom.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania						
Podiel trvale bývajúceho obyvateľstva podľa náboženského vyznania / cirkvi						
Trvale obývané obyvateľstvo	v tom náboženské vyznanie / cirkev					
	Rímsko-katolícka cirkev	Evanjelická cirkev augs. vyznania	Pravoslávna cirkev	Cirkev československá husitská	Nezistené vyznanie/cirkev	bez vyznania
669	650	3	7	1	4	4

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.2. Ekonomická charakteristika

Ekonomický potenciál Nitrianskeho samosprávneho kraja predstavuje spolupôsobenie v kraji sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Hospodársky rozvoj v posledných rokoch sa výrazne dynamizuje vplyvom prítomnosti automobilového priemyslu a súvisiacich subdodávateľských subjektov. Odvetvia sekundárneho sektora poskytujú širší priestor pre diverzifikáciu výroby tovarov ako aj ponuku práce a prinášajú vyšší ekonomický efekt. Z tohto dôvodu má priemysel rozhodujúci vplyv na ekonomický rozvoj regiónu.

Na území Nitrianskeho kraja sa nachádza 7 okresných miest: Komárno, Levice, Nitra, Nové Zámky, Šaľa, Topoľčany a Zlaté Moravce. Celkovo sa tu nachádza 439 obcí, z čoho 17 má štatút mesta.

Skladba priemyselných odvetví je pestrá, dominantné miesto má krajské mesto Nitra, ktorého významným podnikom je Volkswagen Elektrické Systémy, s.r.o. Medzi ťažiskové odvetvia kraja patrí potravinársky, chemický, elektrotechnický, strojársky, papierenský a kožiarsky priemysel. V okrese Šaľa sa nachádza dôležitý chemický závod Duslo, a. s., v ktorom sa spracúva zemný plyn a vyrábajú sa dusíkaté hnojivá a gumárske chemikálie. Kraj obhospodaruje najväčšiu výmeru poľnohospodárskej pôdy zo všetkých krajov SR. Patrí k najvýznamnejším producentom poľnohospodárskych plodín ako sú pšenica, jačmeň, kukurica na zrno, hrach jedlý, cukrová repa technická, tabak, repka olejka, slnečnica na semeno a je najväčším producentom hrozna v SR. Živočíšna výroba sa zameriava na chov ošípaných, hovädzieho dobytku a hydiny.

Z hľadiska odvetvových kategórií ekonomickej činnosti je možné dobre sledovať priebeh rozloženia zamestnancov jednotlivých odvetviach. Napriek tradičnej charakteristike Nitry ako poľnohospodárskeho centra, výrazný pokles počtu zamestnancov (o 3,87 %) v tejto oblasti zodpovedá celoštátnemu trendu a poukazuje na krízu uvedeného odvetvia. V celkovom percentuálnom hodnotení posledných dostupných údajov tak kleslo poľnohospodárstvo až na štvrté miesto. Naproti tomu je jasne čitateľný nárast počtu zamestnancov v priemysle (o 5,85 %), ktorý sa tak stáva nosným odvetvím okresu (34,12 %). Druhý najväčší počet zamestnancov je v školstve (20,38 %), na treťom mieste sa s veľkým rozdielom (12,7 %) umiestnilo zdravotníctvo a sociálna starostlivosť (7,68 %).

Nitriansky kraj je dobre prepojený cestnými komunikáciami medzi okresmi a aj medzinárodnými cestnými ťahmi. Územím prechádza aj medzinárodná magistrálna trať železničnej dopravy. V meste Komárno sa nachádza na rieke Dunaj významný riečny prístav, ktorý je napojený na európsku riečnu magistrálu Rýn - Mohan - Dunaj.

Cestovný ruch sa viaže najmä na lokality s termálnymi prameňmi, kde vyrástli rekreačno - turistické strediská (Komárno, Patince, Štúrovo). Minerálne vody v okolí Levíc ako Santovka a Slatina, sa plnia do fliaš.

Najväčšie podniky v Nitrianskom kraji		
	Spoločnosť	Tržby (tis. Sk) 2006
1.	Duslo, a.s., Šaľa	13 019 944
2.	SE Bordnetze-Slovakia, s.r.o., Nitra	7 174 044
3.	Heineken Slovensko, a.s., Hurbanovo	5 108 983
4.	Danfoss Compressors, s.r.o., Zlaté Moravce	3 677 966
5.	Ferostav, s.r.o., Nové Zámky	3 418 912
6.	Slovenské energetické strojárne, a.s., Tlmače	3 293 310
7.	Matador Automotive Vráble, a.s., Vráble	3 076 000
8.	Rieker Obuv, s.r.o., Komárno	2 546 607
9.	Osram Slovakia, a.s., Nové Zámky	2 540 167
10.	Pivovary Topvar, a.s., Topoľčany	2 537 000
11.	Smurfit Kappa Štúrovo, a.s., Štúrovo	2 476 578
12.	COOP Jednota Nové Zámky, s.d., Nové Zámky	2 231 338
13.	SEWS Slovakia, s.r.o., Topoľčany	1 966 400
14.	W.K.Team, s.r.o., Topoľčany	1 941 079
15.	Cesty Nitra, a.s., Nitra	1 866 719
16.	COOP Jednota Nitra, s.d., Nitra	1 853 612
17.	Rialto, s.r.o., Partizánske	1 739 074
18.	THP, a.s., Topoľčany	1 709 997
19.	Decodom, s.r.o., Topoľčany	1 707 461
20.	Adato, s.r.o., Levice	1 554 152
21.	Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Nitra	1 474 944
22.	ViOn, a.s., Zlaté Moravce	1 349 205
23.	Plastika, a.s., Nitra	1 343 993
24.	Smurfit Kappa Obaly Štúrovo, a.s., Štúrovo	1 246 469
25.	ACHP Levice, a.s., Levice	1 233 831

Podnikateľské prostredie v obci a jej okolí

Podnikateľské prostredie v obci Závada je tvorené mikropodnikmi zamestnávajúcimi 28 a menej zamestnancov. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov obce patria:

Hlavní zamestnávateľa v obci	Sídlo organizácie	Počet zamestnancov	Druh výroby
RPD Závada	Závada	28	Poľnohospodárska činnosť, ťažba dolomitického vápenca
HYZA	Závada	8	Chov kureniec
KAGR	Závada	3	Výroba plastov
PREFESTAV	Závada	10	Ťažba a spracovanie štrkopiesku
Píla Sucháň	Závada	5	Spracovanie dreva

Na zamestnanosť obyvateľov obce vplývajú i podniky mimo obce. Sú nimi najmä:

Strategickí zamestnávateľa v blízkom regióne	Sídlo organizácie	Druh výroby
Pivovary Topvar, a.s.	Topoľčany	Výroba piva
SEWS Slovakia, s.r.o.	Topoľčany	Výroba káblov
Decodom, s.r.o.	Topoľčany	Výroba nábytku
TOPOS	Topoľčany	Priemyselná výroba
W.K.Team, s.r.o.	Topoľčany	Veľkoobchod s nábytkom, kobercami a svetidlami

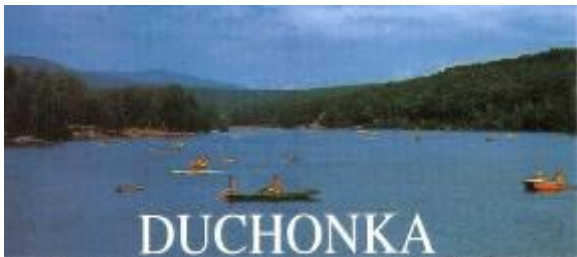
Cestovný ruch predstavuje odvetvie, ktoré má prierezový charakter a na jeho realizácii sa priamo podieľa celý rad ďalších odvetví (doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, priemyselné odvetvia, poľnohospodárstvo). Hospodárske dôsledky cestovného ruchu na obec sú:

- tvorba nových pracovných miest a následné znižovanie nezamestnanosti,
- zdroj príjmov a tvorba multiplikačného efektu,
- pozitívne ovplyvňovanie zárobkovej situácie obyvateľstva, stimuluje ďalšie aktivity a tak zlepšuje hospodársky a sociálny rozvoj obyvateľstva,
- zvýšenie sebavedomia obyvateľstva,

- stimulácia rozvoja infraštruktúry – regiónu,
- dôležitý faktor medzinárodnej spolupráce.

Cestovný ruch v obci Závada je ovplyvňovaný prevádzkou rekreačného strediska Duchonka vzdialená len 4 km od obce Závada a ponúka široké možnosti športového vyžitia a strávenia voľného času.

Rekreačná oblasť Duchonka leží v nadmorskej výške 275 m, vo venci pohoria Považského Inovca, v prostredí brezových lesov, v blízkosti vodnej nádrže. Celková rozloha autokempingu je 30 ha. Vodná nádrž zaberá plochu 17 ha. Západná časť vodnej nádrže je olemovaná piesočnatou plážou.

Okolité lesy ponúkajú príjemné prechádzky prírodou alebo turistiku po vyznačených turistických trasách, alebo cykloturistiku po cyklotrasách. V lesoch sa dobre darí hubám a iným lesným plodom.

Tým aktívnejším sú tu k dispozícii športové ihriská – tenisové, golfové, volejbalové a stolnotenisové stoly. Vo vodnej nádrži sú okrem kúpania aj dobré podmienky pre športové rybárstvo, člnkovanie, bicyklovanie na vodných bicykloch. Zaujímaví o zimné športy môžu využiť vleky v neďalekom Podhradí, náročnejších lyžiarov očakávajú vleky v 20 km vzdialenom lyžiarskom stredisku Bezovec. Na trávnatých a piesočnatých plážach sú tu pre deti pripravené hojdačky a prevažovačky.

Podhradie

V katastrálnom území obce Závada sa nachádza i poľovnícky revír, ktorý obhospodaruje Poľovnícke združenie Vinohrady.

Perspektívnym zámerom obce je podporovať cestovný ruch aj podporou budovania ubytovania v súkromí. Poskytovanie uvedeného ubytovania je podporovaná aktivita v rámci Plánu rozvoja vidieka SR 2007-2013, kde sú oprávnenými žiadateľmi fyzické osoby, ktoré zrekonštruujú svoje domy tak, aby mohli byť využívané okrem samotného bývania aj na ubytovanie v súkromí. Na uvedené aktivity je poskytovaný oprávnenému žiadateľovi nenávratný finančný príspevok do výšky 50% oprávnených nákladov z fondov EÚ. Prioritou obce by malo byť promptné a nápomocné vybavovanie potrieb obyvateľov (stavebné povolenie, konania a pod.).

Stručná charakteristika podnikateľského prostredia	
Predajňa potravinárskeho tovaru	nie
Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Pohostinské odbytové stredisko	áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	nie
Predajňa pohonných látok	nie
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	nie
Predajňa súčastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	nie
Hotel (motel, hotel)	nie
Penzión *** až *	nie
Turistická ubytovňa **, *	nie
Chatová osada *** až *	nie
Kemping * až ****	nie
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	nie
Komerčná poisťovňa	nie
Komerčná banka	nie
Bankomat	nie

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2006

2.1.3. Občianska vybavenosť

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

Nedostatočná technická infraštruktúra obmedzuje rozvoj obce. Technická infraštruktúra je charakteristická dlhou životnosťou a značnou náročnosťou na investičné zdroje. V rámci jej budovania je potrebné zohľadniť skutočnosť, že je málo mobilná a nie je možné ju prispôbiť novým podmienkam. Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva.

Už zrealizovaná obnova autobusových zastávok

Kanalizácia

Obec Závada v súčasnosti nedisponuje vybudovanou kanalizáciou. Tento nedostatok má vplyv na kvalitu života obyvateľov v obci. Hlavným problémom pri jej dobudovaní je predovšetkým jej mimoriadne vysoká investičná náročnosť. Hoci z hľadiska odkanalizovania a čistenia odpadových vôd (OV) sú v centre pozornosti hlavne veľké a rozvíjajúce sa urbanizované celky, stále väčší význam je v súčasnosti venovaný i problematike odkanalizovania vidieckych lokalít. Doposiaľ platné požiadavky, kladené na čistiare odpadových vôd, ktoré sa týkali len odstraňovania organického znečistenia, sú v súčasnosti dopĺňané požiadavkami na odstraňovanie nutrientov – dusíka a fosforu a elimináciu anorganických a ťažko rozložiteľných organických polutantov, ktoré sa akumulujú hlavne v čistiarenských kaloch a na hygienické zabezpečenie finálnych produktov čistenia OV. Hlavnou úlohou do budúcnosti je príprava a realizácia verejnej kanalizácie a čističky odpadových vôd.

Vodovod

Obec Závada má kompletne pokrytie verejným vodovodom. Územie patrí do zvozovej oblasti TKO, ktorý sa preváža na legálnu skládku. Zásobovanosť obyvateľstva regiónu pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je regionálne nerovnomerná, a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov podzemných vôd v pasívnych oblastiach (napr. juh stredného Slovenska a väčšina východného Slovenska). Prevádzkovateľom verejného vodovodu je ZSVaK Nitra.

Plynofikácia obce

Obec disponuje v súčasnej dobe komplexnou plynofikáciou. Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn (ZP) je zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie

najpriateľnejší, pretože neprodukuje kysličníky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NOx a CO2. Samotná plynofikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.). Prevádzkovateľom plynovodu je Slovenský plynárenský priemysel a.s. Bratislava.

Stručné zhrnutie technickej infraštruktúry obce Závada	
Pošta	nie
Káblková televízia	nie
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	nie
Rozvodná sieť plynu	áno
Najbližšia zastávka vlakov - názov	Topoľčany
Najbližšia zastávka vlakov - vzdialenosť v km	13

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2006

Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je zameraná na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Obec v súčasnosti zabezpečuje opatrovateľské služby. 2 pracovníčky sa starajú o 2 občanov a sú zamestnané na dohodu o vykonaní práce.

Zdravotná infraštruktúra

Dostupnosť zdravotníckej infraštruktúry je dôležitá pre celkové uspokojovanie potrieb obyvateľstva a má vplyv na konkurencieschopnosť obce. Pri malých a stredne veľkých obciach sa stáva, že nedisponujú zdravotným strediskom, nakoľko je to neefektívne. Platí to i v prípade obce Závada. Pre obec je financovanie zdravotného strediska neúnosné. Pohotovostnú ako aj základnú odbornú zdravotnú starostlivosť majú obyvatelia obce zabezpečenú v obci Prašice, nemocnica sa nachádza v okresnom meste Topoľčany.

Kultúrna infraštruktúra

Kultúrno-spoločenská činnosť obyvateľov obce je realizovaná predovšetkým v kultúrnom dome. V kultúrnom dome sa nachádza veľká a malá sála s kapacitou 150 miest, kuchynka,

šatne, má vlastné funkčné osvetlenie. Budova kultúrneho domu má viacúčelové využitie: svadby, kary, oslavy, výročia, športové aktivity, skúšobňa miestnej hudobnej skupiny a rôzne kultúrne programy. Hlavné nedostatky kultúrneho domu je nedostatočná tepelná izolácia muriva a netesniace okná. V obci sa nachádza knižnica, v obci je zavedený verejný prístup na internet. Obecné zastupiteľstvo komunikuje s občanmi prostredníctvom obecného rozhlasu, letákov, ako i web stránky s adresou www.obeczavada.ocu.sk. Obec Závada je súčasťou mikroregiónu SOTDUM, ktorý bol založený 9. septembra 1996 predstaviteľmi mesta Topolčany a obcí Jacovce, Nemečky, Prašice, Podhradie, Tesáre, Velušovce, podpísaním zakladateľskej zmluvy záujmového združenia s názvom Spoločenstvo obcí topolčiansko-duchonského mikroregiónu (SOTDUM). Obec je členom združenia obcí Tribečsko – Inoveckého regiónu, ktorý združuje 49 obcí okresu Topolčany a mesto Topolčany. Závada je od roku 1991 členom Združenia miest a obcí Slovenska.

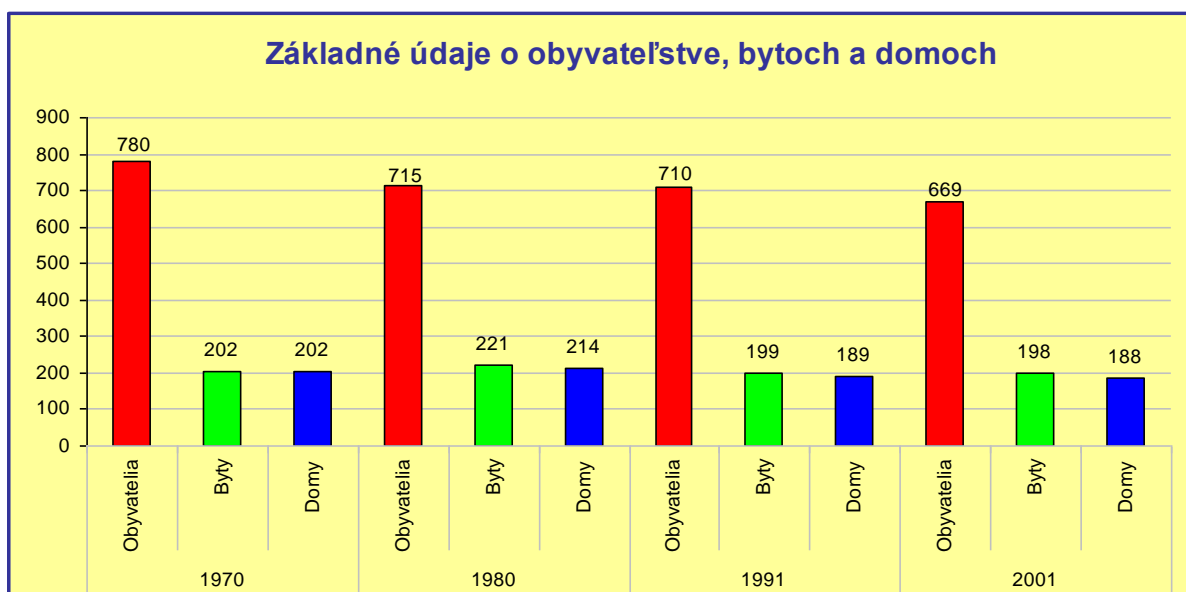

Čiastočne zrealizovaný archeologický prieskum

Bývanie

Bytový fond sa sústreďuje prevažne v tradičných rodinných domoch a bytoch. Pri porovnaní s priemernými ukazovateľmi štandardu bývania okresu Topolčany sa zistilo, že bytový fond v obci sa vyznačuje vyšším plošným štandardom, najmä z hľadiska kritérií veľkosti obytnej plochy, počtu obytných miestností a počtu osôb na 1 obytnú miestnosť.

Základné údaje o obyvateľstve, bytoch a domoch												
Obec	1970			1980			1991			2001		
	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy
Závada	780	202	202	715	221	214	710	199	189	669	198	188

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. ukazovateľom obložnosti, vybavenosťou bytov ústredným kúrením, kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, automatickou práčkou, ale aj tým, či domácnosť vlastní rekreačnú chatu, osobný automobil atď. Vybavenosť trvalo obývaných domov len veľmi mierne zaostáva za priemerom okresu či priemeru Slovenskej republiky.

	Priemerný počet					Podiel trvale obývaných bytov vybavených (v %)						Podiel trvale obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami (v %)
	trvale bývajúci na 1 trvale obývaný byt	m ² obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	obytných miestností na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúci na 1 obytnú miestnosť	m ² obytnej plochy na osobu	ústredným kúrením	kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	automatickou práčkou	rekreačnou chatou, domčekom, chalupou	osobným automobilom	počítačom	
Závada	3,37	73,40	3,90	0,87	21,8	64,6	91,4	38,4	0,5	41,4	3,5	86,9
Priemer SR	3,49	64,52	3,61	0,98	18,9	58,2	84,7	48,6	2,4	38,8	6,9	79,5
Priemer okresu	3,20	59,50	3,36	0,95	18,6	74,6	93,5	55,1	4,0	41,1	9,0	76,5

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.4. Vzdelávanie a kultúra

Školstvo

Sústava škôl v obci je tvorená materskou školou a základnou školou, tým sú dané dobré predpoklady pre ich vzájomné prepojenie do hierarchického systému. V tomto zmysle je potrebné zlepšiť komunikáciu medzi zainteresovanými subjektmi tak, aby školský vzdelávací systém v obci fungoval efektívne.

V obci je základná škola s vyučovacím jazykom slovenským, ktorá je samostatná bez právnej subjektivity a zriaďovateľom je obec. V školskom roku 2007/2008 navštevuje školu 25 žiakov, pričom predpoklad na ďalší rok je rovnaký počet žiakov. V obci sa nachádza aj materská škola s vyučovacím jazykom slovenským, ktorá je samostatná bez právnej subjektivity. Škôlku v súčasnosti navštevuje 16 detí, predpoklad na budúci rok je rovnaký 16 detí.

Budova základnej školy

Budova materskej školy – budúci klub dôchodcov

Kultúrne podujatia

V oblasti kultúry a spoločenského života sa konajú viaceré akcie (pravidelné každoročné podujatia, resp. podujatia, ktoré sa uskutočnili v roku 2007):

Tab.: Kultúrne podujatia		
Názov kultúrneho podujatia	Rok konania	Počet návštevníkov
Vianočné koncerty	2007	80
Hodové koncerty	2007	80
Futbalové turnaje	2007	300-400

Budova kultúrneho domu

Budova šatní futbalového klubu

2.1.5. Životné prostredie

Okres Topoľčany s počtom 74089 obyvateľov sa rozprestiera na území o ploche 597,7 km². Administratívne patrí do Nitrianskeho kraja a susedí s okresmi Partizánske, Bánovce nad Bebravou, Piešťany, Hlohovec, Nitra, Zlaté Moravce a Nové Mesto

nad Váhom. Z celkovej rozlohy okresu pripadá na poľnohospodársku pôdu 380 km² a na lesy pripadá rozloha 168 km². Okres Topoľčany sa nachádza v severovýchodnej časti západného Slovenska na rozhraní Podunajskej pahorkatiny a Západných Karpát. Podunajská pahorkatina zasahuje do územia okresu Nitrianskou pahorkatinou a Nitrianskou nivou a Západné Karpaty pohoria Tribeč a Považský Inovec. Reliéf okresu je značne vertikálne členitý s najnižším miestom v obci Koniarovce 148 m.n.m. Najvyšší bod - vrch Panská Javorina dosahuje nadmorskú výšku 943 m. Kvalita životného prostredia okresu Topoľčany vyplýva z prírodných pomerov územia a je ovplyvňovaná jeho využívaním, ktoré má poľnohospodársko - priemyselný charakter, ako i emisiami zo susedných území predovšetkým v zložkách ovzdušie a povrchové vody. Z klimatického hľadiska patrí územie do teplej oblasti a to do okrsku teplého, mierne suchého s miernou zimou a priemernou ročnou teplotou 9°C. Priemerná ročná hodnota vlhkosti sa pohybuje okolo hodnoty 76 percent. Priemerné ročné zrážky dosahujú hodnotu 650 mm. Prevládajúce smery vetra sú severozápadné až severné. Na geologickej stavbe predmetného územia sa podieľajú viaceré geotektonické jednotky a to tatridy, mezozoické komplexy a terciérna výplň výbežkov Podunajskej panvy. Tento predkvartérny podklad je miestami prikrýť sedimentmi štvrtohôr. Do územia okresu Topoľčany zasahuje Chránená krajinná oblasť Ponitrie, ktorá bola vyhlásená vyhláškou MK SSR 58/1975. Jej súčasťou sú maloplošne chránené územia - národná prírodná rezervácia Hrdovická v kat. úz. Nitrianska Streda o rozlohe 30,03 ha a prírodné rezervácie Solčiansky háj v kat. úz. Solčany s výmerou 7,7 ha a Kovarská hôrka kat. úz. Kovarce s rozlohou 4,40 ha. Okrem toho sú najvyšším (piatym - V. stupňom) chránené časti prírody v okrese Topoľčany zastúpené ďalšími tromi prírodnými rezerváciami a to PR Čepúšky v kat. úz. Prašice, rozlohe 58,13 ha, PR Prieľačina v kat. úz. Podhradie o rozlohe 8 ha, PR Holé Brehy v kat.území Podhradie o rozlohe 5,44 ha. V kategórii prírodných pamiatok je vyhlásená v rámci katastrálnych území Čeladince, Kovarce a Chrabrany PP Belanov kút o výmere 2,72 ha a PP Čermiansky močiar v kat.úz. Čermany o rozlohe 5,43 ha a v tej istej kategórii PP Čertova pec (jaskyňa).

Štvrtý stupeň ochrany na území chránených areálov je zabezpečený v parkoch CHA Tovarníky o rozlohe 14,7 ha, CHA Hájna Nová Ves o rozlohe 11,70 ha a CHA Tesáre - Kokošová o rozlohe 1,95 ha. Mohutný solitér duba cerového v kat. území Hrušovany a solitér sekvoje mamutej v kat. území Práznovce sú vyhlásené za chránené stromy. Spolu predstavujú všetky maloplošné chránené časti prírody v okrese Topoľčany rozlohu cca 144,14 ha a rozloha veľkoplošného územia CHKO Ponitrie predstavuje v okrese Topoľčany 7 000 ha. V rámci druhej ochrany, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou územnej ochrany je na území okresu Topoľčany zaznamenaný výskyt 36 druhov chránených rastlín a ďalej 152 chránených druhov živočíchov, z toho 109 chránených druhov vtákov.

Ochrana vodných zdrojov je zabezpečená vytvorenými pásmami hygienickej ochrany s takým režimom hospodárenia a využívania územia, ktorý v čo najväčšej možnej miere eliminuje možnosti znečistenia týchto území.

Okres Topoľčany z hľadiska ochrany ovzdušia nie je posudzovaný ako zaťažená oblasť a na jeho území sa nenachádza žiaden celospoločensky významný zdroj znečisťovania ovzdušia. Na území okresu nepracuje žiadna monitorovacia stanica.

Kvalita podzemných vôd je ovplyvňovaná mnohými činiteľmi z ktorých najdôležitejšie sú horninové zloženie prostredia a antropogénna činnosť. Ide predovšetkým o znečistenie z osídlenia, priemyslu, ale hlavne z poľnohospodárskej výroby, predovšetkým nevhodným používaním priemyselných hnojív a zakladaním nespevnených poľných hnojísk, čo sa prejavuje zvýšeným obsahom dusičnanov, dusitanov, síranov a chloridov. Podzemné vody v obciach Hrušovany a Koniarovce sú znečistené i nepripustným obsahom ropných látok.

Na kvalitu životného prostredia vplývajú ďalšie vodohospodárske stavby medzi ktoré patria vodné nádrže, ktoré majú viacúčelové využitie. Okrem toho, že tvoria zdroje úžitkovej vody predovšetkým pre závlahy, plnia ochrannú protipovodňovú funkciu, slúžia k chovu rýb, na rekreačné účely a tvoria významný krajinotvorný prvok. V okrese je vybudovaných 12 malých vodných nádrží. Celková výmera plôch vodných nádrží je iba 126 ha s množstvom nahromadenej vody 3,09 mil. m³. Medzi najväčšie vodné nádrže patrí nádrž Nemečky s plochou 19 ha s objemom 0,82 mil. m³ naakumulovanej vody. Najznámejšia nádrž Duchonka využívaná hlavne na rekreáciu má plochu 13,8 ha a objem zachytenej vody 0,55 mil. m³.

Z nerudných nerastných surovín, ktorých ťažba negatívne zasahuje do životného prostredia sa na území okresu nachádzajú ložiská tehliarskych hĺn a dolomitov.

V obci Závada nie je skládka odpadu. Odvoz komunálneho odpadu na skládku je zabezpečovaný spoločnosťou Schwartz Eko. V obci je zavedený separovaný zber (plasty, papier, sklo, akumulátory, batérie, tetrapak, biologický a komunálny odpad, pravidelne sa realizuje zber PET fliaš do vriec. Biologický odpad sa spracúva kompostovaním v obci.

2.2. Analýza realizovaných opatrení

Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý región je schopný efektívne využívať všetky zdroje pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia, mobilizáciou vnútorných zdrojov regiónu ako aj získaním mimoregionálnych zdrojov nevyhnutných pre financovanie rozvojových zámerov.

Nižšie uvedená tabuľka obsahuje v minulosti realizované projekty s uvedením názvu projektu, roku realizácie, stručný popis, ako aj výška nákladov a dotácie s konkrétnym uvedením poskytovateľa.

Tab.: Realizované projekty					
Názov realizovaného projektu	Rok	Popis projektu	Výška nákladov (v Sk)	Dotácia (v Sk)	Poskytovateľ dotácie
Vykurovanie kultúrneho domu	2002		287 000	287 000	SAPARD

2.3. SWOT analýza

Silné stránky

- aktívna spolková činnosť
- bohatý duchovný život, dodržiavanie folklórnych tradícií
- členstvo v Mikroregióne SOTDUM
- rekreačné zariadenie, blízkosť lyžiarskeho vleku, reštaurácia
- píla, spracovanie biomasy, ťažba piesku, ťažba dolomitického vápenca
- nízka frekvencia dopravy
- archeologické náleziská, slovanské pohrebisko
- Mlyn – technická pamiatka
- fungujúci separovaný zber
- zrekonštruovaný kultúrny dom a kostol, dobrá knižnica
- plynofikácia, internet, vodovod, vybudované telekomunikačné siete
- výhodná poloha obce
- blízkosť hôr
- kvalitné zdroje pitnej vody
- bohatá príroda (liečivé rastliny, lesné plody, huby)
- veľká diverzita flóry a fauny, endemické druhy flóry
- jaskynný systém
- lesostep
- cykloturistické trasy

Slabé stránky

- klesajúca populácia, nízka natalita, vysoká mortalita
- nedostatok aktivít pre deti a mládež, nízka možnosť kultúrneho vyžitia
- pasivita a nezáujem ľudí o verejné veci
- slabá osвета a informovanosť občanov
- nedobudované alebo zničené miestne komunikácie, nedobudované chodníky
- chýbajú stavebné pozemky
- nedostatok vhodných pracovných príležitostí, zlá dochádzka za prácou, migrácia za prácou, málo podnikateľov

Príležitosti

- vybudovanie kanalizácie
- dobudovanie miestnej komunikácie a chodníkov
- vybudovať klub mládeže a dôchodcov
- rekonštrukcia športového areálu, rybníka a detského ihriska
- rozšírenie volejbalového ihriska
- nájomné byty

Ohrozenia

- presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov
- pokles počtu obyvateľov
- nízka miera vymožitelnosti práva v oblasti životného prostredia

- nedostatok financií
- odliv kvalifikovanej pracovnej sily
- pokles a strata občianskych iniciatív v oblasti kultúry
- devastácia životného prostredia
- finančný dopad na rozpočet obce v dôsledku prísnejších predpisov na ochranu životného prostredia
- nepriaznivý demografický vývoj – trend starnutia obyvateľstva

2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Hlavné príčiny regionálnych disparít sú v predovšetkým v realizácii postupných krokov ekonomickej reformy (devalvácia meny, liberalizácia cien, konverzia a následný rozpad trhov, odbytové ťažkosti), ktoré pôsobia s rôznou intenzitou na ekonomiku regiónov SR. Dopad pôsobenia postupných krokov ekonomickej reformy mal vplyv na štruktúru ekonomiky regiónov. Postup ekonomickej reformy sprevádzalo zhoršovanie ekonomickej situácie v okresoch a mikroregiónoch s monoštruktúrnym zameraním výrobnéj základne. Išlo predovšetkým o okresy alebo ich časti, kde sa rozhodujúca výrobná aktivita dostala do depresie a dochádzalo k prudkému znižovaniu zamestnanosti. Ekonomický úpadok výrobných aktivít pretrváva v priebehu celého transformačného procesu.

Disparity a faktory rozvoja ovplyvňujúce úroveň udržateľnej celkovej konvergenie SR k EÚ 15 v programovacom období 2007 až 2013:

Kľúčové disparity:

1. nedostatočne využitý existujúci rastový potenciál regiónov,
2. nedostatočná úroveň rastového potenciálu regiónov,
3. sektorové a regionálne rozdiely v konkurencieschopnosti dané nedostatočným využitím existujúceho rastového potenciálu, ako aj jeho nedostatočnou úrovňou,
4. útlm poľnohospodárskej prvovýroby.

Hlavné faktory rozvoja:

1. zlepšenie dostupnosti regiónov a dovybavenie územia infraštruktúrou,
2. rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,
3. využitie, reštrukturalizácia, rozvoj produkčného potenciálu a zvyšovanie inovačnej kapacity regiónov,
4. zachovanie a ochrana životného prostredia v obci.

Kohézne porovnanie faktorov rozvoja

Obec sa nachádza v regióne so značným potenciálom pre rozvoj priemyslu v okolí. V budúcnosti sa očakáva rozvoj priemyslu a v rámci neho zvyšovanie produktivity práce a

pridanej hodnoty. Kvalitné podmienky pre umiestnenie firiem a závodov v spojení s relatívnym dostatkom zdrojov v regióne tiež vzbudzujú značný záujem zahraničných investorov.

Blízkosť významného mestského sídla Topoľčany prepojeného s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou prináša so sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody, ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a znižovanie nezamestnanosti.

Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Ekonomický potenciál je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jej obyvateľstva. Je východiskom všetkých rozvojových zámerov, ktoré sa obce dotýkajú. Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce. Využitie ekonomického potenciálu obce závisí od viacerých faktorov. Okrem dopytu sú to predovšetkým ekonomicko-technické parametre výrobných zariadení alokovaných v regióne, konkurencieschopnosť ich potenciálnej produkcie, kvalita a dostupnosť pracovnej sily a pod. Úroveň tohto potenciálu a stupeň jeho využitia sa priamo odzrkadľuje v ekonomickej výkonnosti obce.

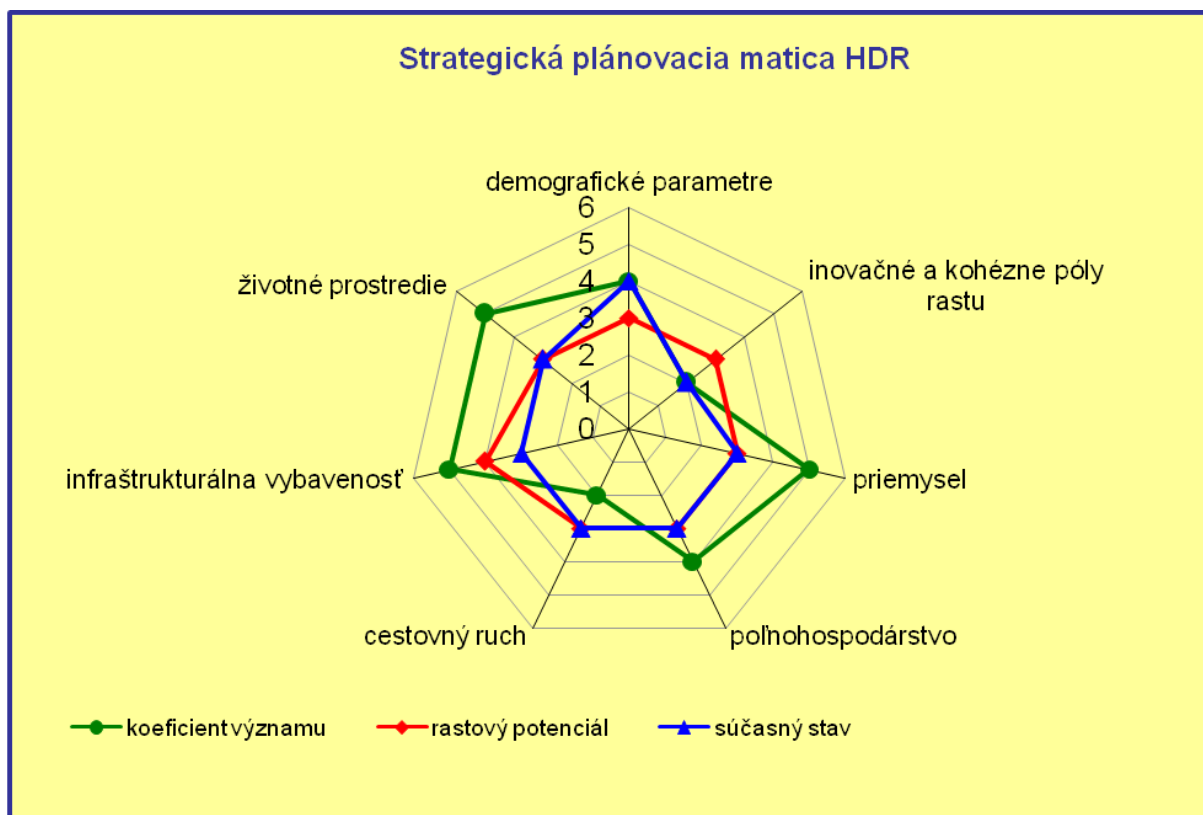
Koherentné poradie disparít

Nedostatočné využitie existujúceho rastového potenciálu v obci bude mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zastarávania infraštruktúry. Skutočnosť, že kvalitný ekonomický, ľudský a sociálny potenciál je sústredený najmä v mestách, komplikuje naštartovanie rozvojových trendov v obci a vytvára disproporcie, ktoré ovplyvňujú charakter i časovú náročnosť ich adaptovania sa na nové rozvojové trendy.

Nedobudovanie dopravnej infraštruktúry spôsobí zaostávanie regiónu a nevhodný režim dopravy zvýši záťaž životného prostredia aj priamo v obci. Dopravná infraštruktúra a jej napojenosť na nadradené dopravné ťahy je bezprostredne podmieňujúcim faktorom alokácie firiem v obci alebo jej okolí. Vybudované cestné a železničné siete v regióne umožňujú približovať materiály, tovary i obyvateľstvo k rozvojovým pólom.

Na základe definícií jednotlivých kľúčových faktorov a disparít rozvoja bola vypracovaná strategická plánovacia matica pre určenie najperspektívnejších vektorov rozvoja.

Uvedené parametre na osiach predstavujú oblasti, ktoré sú vitálne pre rozvoj obce. Súčasný stav poukazuje na blízkosť obce k centráм rozvoja, kvalitné životné prostredie, priaznivé sú demografické parametre. Parametre pre poľnohospodárstvo a priemysel v obci, ktorý je založený prevažne na mikro, malých a stredných podnikoch sú priemerné. Infraštruktúrna vybavenosť v obci vykazuje priemerné hodnoty, ktoré však sú čiastočne vyvážené blízkosťou k inovačným a kohéznym pólom rastu. Napriek tomu je zreteľný ich rastový potenciál.

Podstatným faktorom rozvoja obce je životné prostredie regiónu. V súčasnej dobe je životné prostredie regiónu obce v dobrom stave, preto je potrebné ho udržať a chrániť, pretože je základom potrebným pre rozvoj ostatných parametrov.

3. Rozvojová stratégia

Rozvojová stratégia má nasledovné východiská:

- **rozvojové stratégie na vyššej úrovni** v štruktúre regionálneho rozvoja (Národného strategického referenčného rámca na roky 2007 - 2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja).
- **výsledky socio-ekonomickej analýzy**, SWOT analýza a analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja obce.
- **určenie nevyhnutných potrieb**, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy (napr. nové normy v oblasti ochrany životného prostredia).

3.1. Ciele a priority

Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Závada je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie. Jednotlivé prioritné oblasti s popisom cieľov sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Priority a ciele		
Č.	Priorita	Cieľ
1	Podpora trvalo udržateľného rozvoja	Zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: <ul style="list-style-type: none"> - priemysel - cestovný ruch - ostatné služby - poľnohospodárstvo
2	Ochrana životného prostredia	Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov, aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.
3	Investície do občianskej infraštruktúry	Prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.

4	Rozvoj občianskej spoločnosti	Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na dianí v obci.
5	Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov	Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

3.2. Opatrenia a aktivity

Opatrenia boli navrhnuté a budú realizované s cieľom komplexného zabezpečenia cieľov stanovených v časti 3.1. Ciele a priority a boli rozdelené podľa prioritných oblastí.

Sumár opatrení:

Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Cieľ opatrenia: Cieľom je zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: priemysel, cestovný ruch, služby, poľnohospodárstvo, ostatné.

Stručná charakteristika opatrenia: Pre zabezpečenie ekonomického rozvoja obce je nutné realizovať opatrenie, ktoré tento rozvoj podporí (pomocou aktivít), avšak realizácia opatrenia bude koncipovaná a komplexne zabezpečená so zreteľom na trvalú udržateľnosť.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

Cieľ opatrenia: Cieľom je zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov, aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie rozvoja, ktorý neničí, ale zachováva životné prostredie so zreteľom na špecifické požiadavky a potreby obce a regiónu a vytvára synergický a komplementárny súlad s ostatnými opatreniami.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Cieľ opatrenia: Cieľom je prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie potrebnej technickej infraštruktúry pre kontinuálne zvyšovanie a udržanie kvality života obyvateľstva a naplnenie jeho potrieb ako aj potrieb firiem sídliačich na území obce a využívajúcich uvedenú infraštruktúru.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Cieľ opatrenia: Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na dianí v obci.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre zabezpečenie a skvalitnenie demokratického systému riadenia obce smerom zdola nahor, za účasti všetkých občanov a zabezpečenie a posilnenie multikulturálnej spoločnosti založenej na odlišných základoch, kultúre a histórii, odbúravanie rasových a etnických predsudkov a posilnenia rodovej rovnoprávnosti a občianskej spolupatričnosti.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Cieľ opatrenia: Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre skvalitnenie poskytovaných služieb obyvateľstvu so zameraním na znevýhodnené skupiny obyvateľstva, marginalizované skupiny a sociálne odkázaných občanov.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Sumarizácia nákladov na jednotlivé opatrenia:

Opatrenie	Počet aktivít	suma na opatrenie v tis. Sk
Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí	3	29 920
Zabezpečenie ochrany životného prostredia	3	48 975
Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce	4	25 225
Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní	4	22 530
Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu	2	1 545

Vysvetlivky k údajom uvedeným v aktivitách:

Financovanie:

- *Náklady v tis. Sk:* Náklady na samotnú technickú realizáciu
- *Možnosti financovania:* možnosti získania financovania s uvedením potenciálneho zdroja
- *Náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj. dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie):* finančné náklady, ktoré nie sú kalkulované v nákladoch na samotnú technickú dokumentáciu, ale sú pre realizáciu projektu nevyhnutné. Jedná sa o náklady zo strany obce, pri investíciách, pri ktorých je investor iný ako obec sa nekalkulujú.
- *Potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk:* súčet nákladov na samotnú technickú realizáciu projektu a nákladov na prípravu projektu. V prípade financovania projektov s využitím nenávratného finančného príspevku (alebo financovanie projektov súkromných investorov) je tu uvedená len suma, ktorú projekt vyžaduje prefinancovať zo strany obce.

Dopady:

Dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): sa udáva v hodnote za 1 kalendárny rok.

1. Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Aktivita: Otvorenie nových ulíc a vybudovanie prislúchajúcej infraštruktúry
<p>Popis: Ďalšie zlepšovanie možností pre rozvoj bývania v obci.</p> <p>prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2013 (podľa finančných možností v období: 2010-2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 28000</p> <p>možnosti financovania: PRV opatrenie 3.4.2. Obnova a rozvoj obcí</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 1120</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 1120</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

Aktivita: Územný plán
<p>Popis: Spracovanie územného plánu obce.</p> <p>prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2012</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 400</p> <p>možnosti financovania:</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 400</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

Aktivita: Vybudovanie lávky
<p>Popis: Vybudovanie lávky</p> <p>prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2009-2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 400</p> <p>možnosti financovania: PRV opatrenie 3.4.2. Obnova a rozvoj obcí</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny</p>

2. Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia šetrného využívania prírodných zdrojov

Aktivita: Odvod dažďovej vody z verejných priestranstiev
<p>Popis: vybudovanie rigolov</p> <p>prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2010</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 1500</p> <p>možnosti financovania: PRV opatrenie 3.4.2. Obnova a rozvoj obcí</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 60</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 60</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny</p>

Aktivita: Zberný dvor
<p>Popis: rozšírenie jestvujúceho zberného dvora</p> <p>prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2008-2009)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 500</p> <p>možnosti financovania: OP Životné prostredie, Opatrenie 4.1 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 65</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 90</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): negatívny - zvýšenie bežných výdavkov o viac ako 50 tis. Sk</p> <p>dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny</p>

Aktivita: Kanalizácia
Popis: Dobudovanie kanalizácie.
prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia Plánovaný rok realizácie: 2013 (podľa finančných možností v období: 2008-2009) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 45000 možnosti financovania: Envirofond náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 1850 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 4100
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

3. Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Aktivita: Výstavba nájomných bytov a domov
Popis: Riešenie problematiky cenovo dostupného bývania na území obce a budovanie bytov s nízkym štandardom.
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2013 (podľa finančných možností v období: 2007-2013) zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 9000 možnosti financovania: ŠFRB náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 410 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 7160
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov
<p>Popis: Skvalitnenie lokálnej infraštruktúry.</p> <p>prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2009-2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 15000</p> <p>možnosti financovania: PRV opatrenie 3.4.2. Obnova a rozvoj obcí</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 600</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 600</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

Aktivita: Rekonštrukcia autobusových zastávok
<p>Popis: Kompletná rekonštrukcia autobusových zastávok na území obce.</p> <p>prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2008-2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 120</p> <p>možnosti financovania:</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 53,6</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 173,6</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

Aktivita: Úprava verejného priestranstva a ver. zelene
<p>Popis: Rekonštrukcia športového areálu Rybníčky a detského ihriska + zelene</p> <p>prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2011-2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 40</p> <p>možnosti financovania: PRV opatrenie 3.4.1. Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 1,2</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 1,2</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

4. Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Aktivita: Rekonštrukcia kultúrneho domu
<p>Popis: Zateplenie kultúrneho domu a výmena okien</p> <p>prioritná oblasť: Rozvoj občianskej spoločnosti</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2009</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 20000</p> <p>možnosti financovania: PRV opatrenie 3.4.1. Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 850</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 850</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

Aktivita: Pamätník
<p>Popis: pamätník na bývalom židovskom cintoríne</p> <p>prioritná oblasť: Rozvoj občianskej spoločnosti</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2011</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 300</p> <p>možnosti financovania: Grant ministerstva kultúry</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 50</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 200</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: nulový</p>

Aktivita: zriadenie klubu dôchodcov
<p>Popis: vytvorenie priestorov pre dôchodcov s pripojením na internet</p> <p>prioritná oblasť: Rozvoj občianskej spoločnosti</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2010-2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 1000</p> <p>možnosti financovania: PRV opatrenie 3.4.1. Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 80</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 80</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

Aktivita: archeologický prieskum
<p>Popis: dokončenie archeologického prieskumu</p> <p>prioritná oblasť: Rozvoj občianskej spoločnosti</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2008</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 200</p> <p>možnosti financovania: Grant ministerstva kultúry</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 50</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 150</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: nulový</p>

5. Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Aktivita: Rekonštrukcia vybraných budov v obecnom vlastníctve - dom smútku
<p>Popis: obnova domu smútku</p> <p>prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2009-2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 1000</p> <p>možnosti financovania: PRV opatrenie 3.4.1. Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 30</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 30</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

Aktivita: Športový areál
<p>Popis: Rozšírenie volejbalového ihriska a okolia</p> <p>prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2009 (podľa finančných možností v období: 2012-2013)</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 500</p> <p>možnosti financovania: PRV opatrenie 3.4.1. Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 15</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 15</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

3.3. Opis rozvojovej stratégie

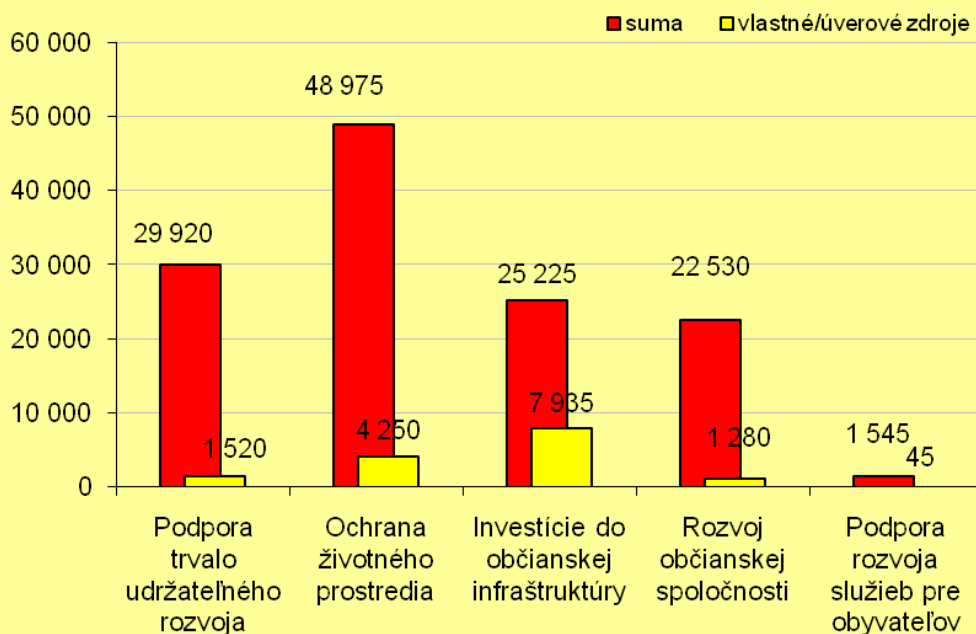
Samotná charakteristika rozvojovej stratégie vyplýva z piatich prioritných oblastí určených v kapitole 3.1.

Výška investícií bola kalkulovaná na základe prioritných oblastí a na základe strategickej plánovacej matice HDR. Určuje potrebu vlastných zdrojov podľa výšky investícií, ktoré boli definované ako determinujúce faktory rozvoja obce. Výška plánovaných investícií / nákladov pre jednotlivé prioritné oblasti závisí od viacerých faktorov:

- ☐ investičná náročnosť aktivít – aktivity v oblasti občianskej infraštruktúry kladú najvyššie nároky na financovanie
- ☐ miery využitia cudzích zdrojov a zapojenia partnerov –do aktivít v oblasti trvalo udržateľného rozvoja sa budú zapájať aj partneri, ktorí prevezmú veľkú časť financovania a tak spoluúčasť obce je nižšia
- ☐ nižšia celková suma aktivít v peňažnom vyjadrení neznamena nižšiu prioritu týchto aktivít alebo zanedbávanie tejto oblasti – tieto aktivity sú jednoducho menej finančne náročné avšak získanie iných zdrojov je často ťažšie.

Plánované investície a potreba vlastných/úverových zdrojov podľa prioritných oblastí v tis. Sk pre obdobie 2007-2017

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Rozvoj obce je chápaný ako jej hospodársky rozvoj, predovšetkým ako hospodársky rast. Malo by ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý neničí vlastnú surovinovú a ľudskú základňu, zachováva životné prostredie, teda o trvalo-udržateľný.

3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Medzi merateľné ukazovatele zaraďujeme aj výšku nákladov (náklady celkové, náklady na prípravu projektov a potrebu financovania z vlastných zdrojov) a merateľné sú aj dopady na zamestnanosť, prevádzkový rozpočet a kvalita života v obci.

Merateľné ukazovatele sú podrobne charakterizované v rámci kapitoly 3.2. Opatrenia a aktivity, v tejto časti preto uvádzame ich sumarizáciu:

Sumarizácia dopadov aktivít podľa prioritných oblastí

Z uvedenej sumarizácie vyplýva, že :

- ☐ plánované aktivity v prioritnej oblasti Podpora trvalo udržateľného rozvoja budú mať najpozitívnejší vplyv na zamestnanosť
- ☐ kvalitu života občanov najviac posilnia aktivity v prioritnej oblasti Investície do občianskej infraštruktúry a Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov
- ☐ dopad na rozpočet obce je prevažne neutrálny

Rozvojová stratégia obce vychádza predovšetkým zo silných stránok a maximálnom možnom využití príležitostí identifikovaných vo SWOT analýze a strategickej plánovacej matici.

4. Finančný plán

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- ☐ **rozpočet obce** je základným zdrojom financovania aktivít. V zmysle východiskových parametrov rozpočtu verejnej správy na rok 2007 sa v roku 2007 predpokladá rast hospodárstva na úrovni 8,9%, rast zamestnanosti o 0,8% a rast reálnych miezd o 4,1%. Priemerná ročná miera inflácie sa očakáva v hodnote 2,7%. Rozhodujúci

podiel na príjmoch rozpočtov obcí budú mať v roku 2008 daňové príjmy, dotácie a transfery. V roku 2008 sa plánuje ich výnos v sume 58,4 mld. Sk. Z výnosov týchto daní a transferov musia obce a mestá zabezpečiť financovanie svojich originálnych pôsobností vrátane všetkých pôsobností presunutých a presúvaných z orgánov štátnej správy na obce v rámci pokračujúcej decentralizácie verejnej správy. Výnos dane z príjmov fyzických osôb sa odhaduje v sume 3,1 mld. Sk a výnos z príjmov právnických osôb sa odhaduje na 58,4 mld. Sk. Dotácie na prenesený výkon štátnej správy sa odhadujú v sume 18,9 mld. Sk, čo je v porovnaní s rokom 2007 nárast o 12%. Výška voľných prostriedkov je však limitovaná a preto je vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na nasledovné:

- **zabezpečiť prípravu projektov** – projektová dokumentácia, príprava žiadostí na čerpanie eurofondov a podobne
- **spolufinancovať europrojekty** – štandardne je nevyhnutné podieľať sa časťou 0-5% na europrojektoch. Tento podiel vzrastie, ak zoberieme do úvahy aj vedľajšie náklady projektov.
- **financovanie bežných aktivít** – ide najmä o neinvestičné aktivity v oblasti služieb obyvateľom alebo podpore kultúrneho a športového života
- **ostatné verejné zdroje**, najmä prostriedky ŠFRB sú vhodné na financovanie bytovej výstavby. Príležitosti na získanie nenávratného finančného príspevku zo štátneho rozpočtu sú v značnej miere obmedzené. Podstatným parametrom pre získanie dotácie na výstavbu obecných bytov bude projektovaná rozloha obytnej plochy jednotlivých b.j.
- **súkromné zdroje** – je možné použiť najmä na v projektoch, ktoré sú orientované na podporu podnikateľského prostredia a súkromný sektor z neho bude mať tiež osôh
- **štrukturálne fondy EÚ** – je možné použiť na financovanie mnohých projektov, avšak treba uvážiť ich zložitú a náročnú prípravu.
- **úverové zdroje** – úvery sú vhodné na riešenie akútnych investičných potrieb prípadne na financovanie aktivít s pozitívnym dopadom na rozpočet obce.

Analýza súčasného hospodárenia – rok 2007, Súvaha obce k 31.12.2007 (Skrátená forma):

	tis. Sk	
neobežný majetok spolu	9 384	76,0%
dlhodobý nehmotný majetok		0,0%
dlhodobý hmotný majetok	5 758	46,6%
<i>pozemky</i>	566	4,6%
<i>umelecké diela a zbierky</i>	0	0,0%
<i>stavby</i>	4 950	40,1%
<i>stroje, prístroje a zariadenia</i>	183	1,5%
<i>dopravné zariadenia</i>	0	0,0%
<i>pestovateľské celky trvalých porastov</i>	0	0,0%
<i>obstaranie HIM</i>	59	0,5%
<i>drobný dlh. hm. majetok</i>	0	0,0%
<i>ostatný HIM</i>	0	0,0%
dlhodobý finančný majetok	3 626	29,4%
obežný majetok	2 961	24,0%
<i>zásoby</i>	2	0,0%
<i>pohľadávky</i>	22	0,2%
<i>finančný majetok</i>	2 937	23,8%
rozpočtové účty, z toho:	0	0,0%
<i>prostriedky rozpočtového hospodárenia</i>	0	0,0%
majetok spolu	12 345	100,0%
vlastne zdroje	12 011	97,3%
<i>majetkové fondy</i>	9 327	75,6%
<i>finančné a peňažné fondy</i>	0	0,0%
<i>výsledok hospodárenia</i>	2 684	21,7%
zdroje krytia prostriedkov rozpočt.hosp.	0	0,0%
cudzie zdroje	334	2,7%
<i>dlhodobé záväzky</i>	13	0,1%
<i>krátkodobé záväzky</i>	321	2,6%
<i>bankové úvery</i>	0	0,0%
<i>prechodné účty pasívne</i>	0	0,0%
pasíva celkom	12 345	100,0%

Majetok obce tvorí predovšetkým dlhodobý hmotný majetok v celkovej súčasnej hodnote 5758 tis. Sk. Tvoreným je predovšetkým skupinou stavby (4950 tis. Sk; 40,1% majetku obce).

vybrané ukazovatele	
momentálna likvidita	2 616 tis. Sk
likvidita 1. Stupňa	2 616 tis. Sk
likvidita 2.stupňa	2 638 tis. Sk
likvidita 3.stupňa	2 640 tis. Sk
ukazovateľ zadĺženosti	2,71%
miera zadĺženosti	2,78%
úverová zaťaženosť	0,00%
miera opotrebenie stavieb	58,6%
miera opotrebenia zariadení a tech.	66,2%

Momentálna likvidita (likvidita 1. stupňa) je kladná, čo je potrebné hodnotiť mimoriadne pozitívne. Uvedené naznačuje, že obec nemá problémy s včasným uhrádzaním svojich krátkodobých záväzkov. Úverové zaťaženie obce je nulové čo je predpokladom pre začiatok nových investícií.

O perspektívnom hospodárení a dostatočnom objeme likvidných prostriedkov vypovedá kladná hodnota likvidity 2. a 3. stupňa za rok 2007.

Obec má v súvislosti s prevádzkou vyrovnané záväzky a jej aktivity sú v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Pod likviditou rozumieme schopnosť obce uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom (veriteľom). Pod likvidnosťou aktív rozumieme schopnosť v čo najkratšom čase pretransformovať jednotlivé majetkové súčasti podniku na peňažné prostriedky, a to bez straty alebo bez podstatnej zľavy z ich účtovnej hodnoty.

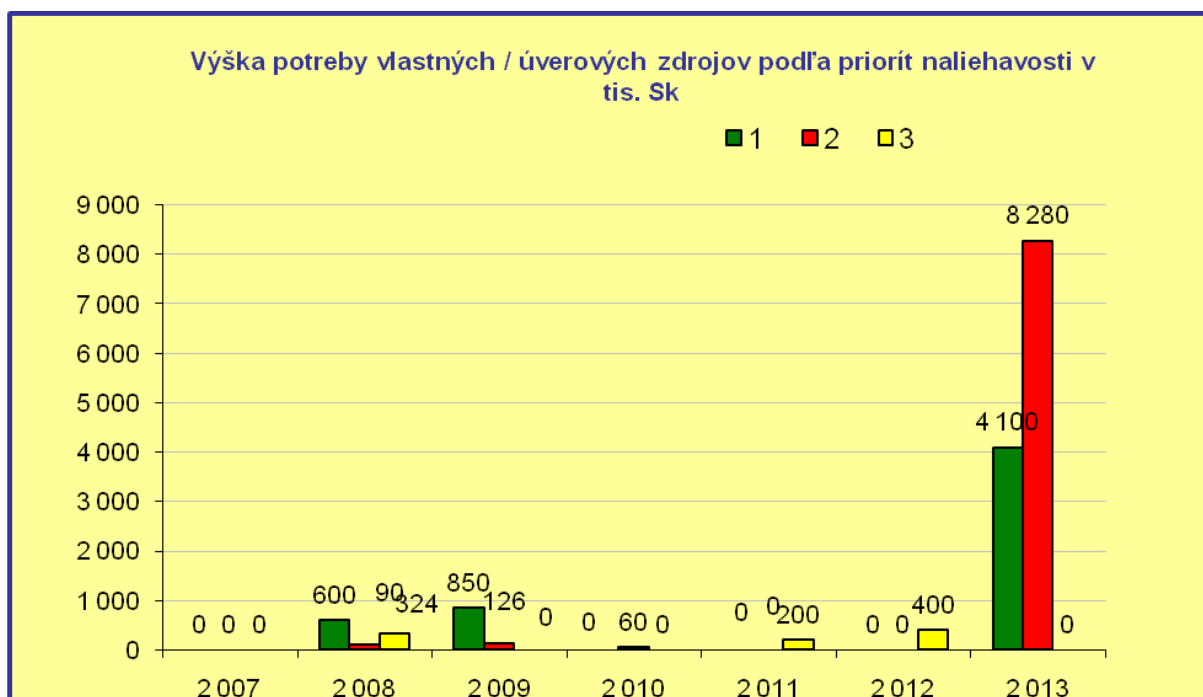
Likvidita 1. stupňa vypovedá, aký podiel krátkodobých dlhov môže subjekt k určitému dňu (v závislosti od toho, z ktorého dňa sú pre analýzu poskytované údaje) vyplatiť v hotovosti. Za optimálny sa považuje pomer od 0,00 do 0,60.

Likvidita 2. stupňa vypovedá o tom, ako je subjekt schopný zaplatiť krátkodobé dlhy bez predaja zásob. Zásoby môžu byť ovplyvnené ich likvidnosťou. Tento ukazovateľ je pre posúdenie likvidity veľmi dôležitý. V zásade platí, že hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať od 1,00 do 1,50. Ak je hodnota menšia ako 1,00, subjekt musí rátať s tým, že na zaplatenie záväzkov bude musieť likvidovať zásoby. Ak je hodnota vyššia ako 1,00, tak po úhrade krátkodobých záväzkov má ešte rezervu (napr. ak bežná likvidita je 1,25, táto rezerva predstavuje 25 %).

Ukazovateľ likvidity 3. stupňa udáva podiel krátkodobých dlhov na financovaní obežného majetku. Čím je likvidita 3. stupňa väčšia, tým je väčší podiel financovania krátkodobého majetku dlhodobými zdrojmi, čo znižuje riziko platobnej neschopnosti pre prípad, že sa nepodari premeniť časť nepeňažného obežného majetku na peňažné prostriedky. Hodnota ukazovateľa nemá byť menšia ako 1,50, optimum je 2,00 a za maximálnu hodnotu je považovaný pomer 2,50.

Plánované aktivity boli posudzované z finančného hľadiska pre posúdenie súladu investičných aktivít a ich rozpočtov so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Tabuľka predstavuje potrebu vlastných zdrojov v jednotlivých rokoch realizácie aktivít plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

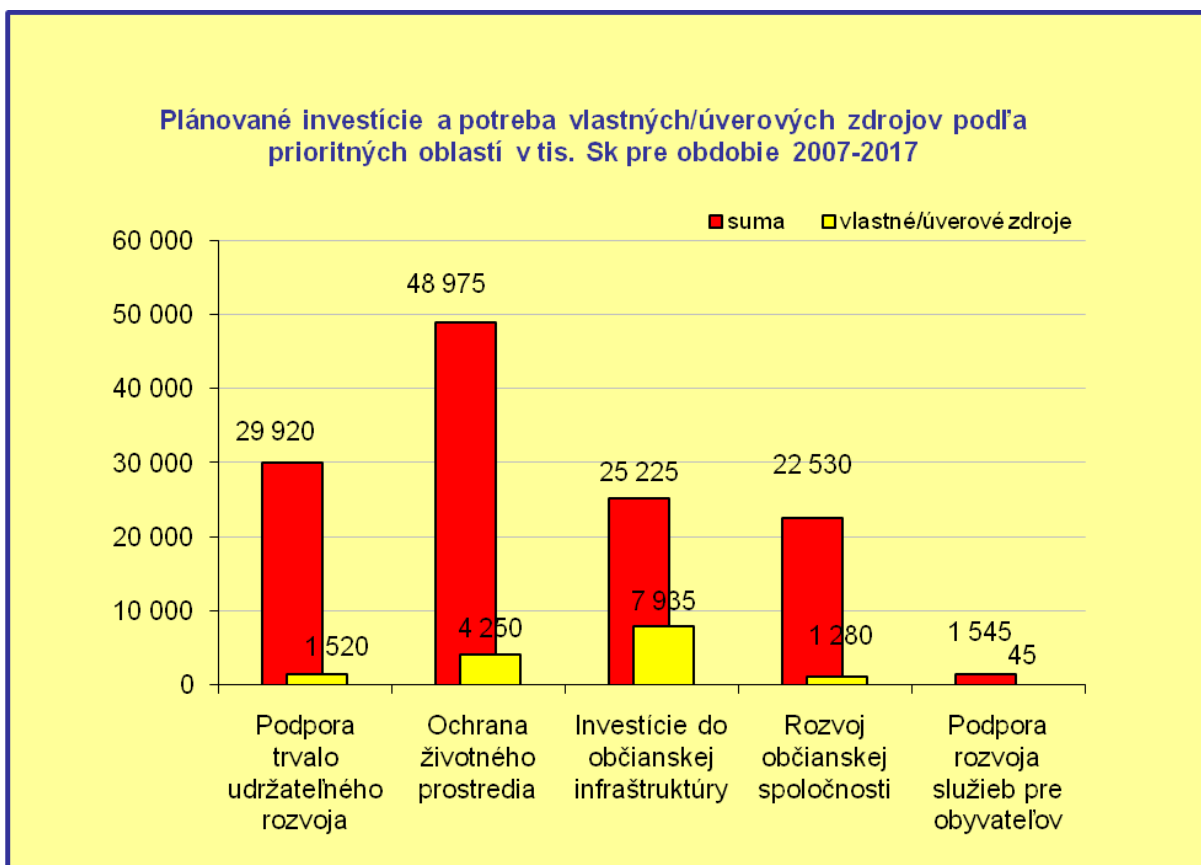
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja predpokladá vyššie investície v prvých rokoch, nakoľko sa počíta aj s prípadným úverovým financovaním s následným splácaním v ďalších rokoch.

Nasledujúca tabuľka predstavuje alternatívne možnosti investícií v závislosti od možnosti získania financovania rozvojových projektov obce:

- ☐ **Priorita č.1 – najvyššia priorita.** Uvedené investície budú realizované bezpodmienečne, pretože sú najnaliehavejšie a najakútnejšie z hľadiska rozvoja obce.

Uvedené investície budú realizované bez ohľadu na to, či obec získa financovanie pre uvedené aktivity zo zdrojov EÚ.

- **Priorita č. 2 – stredná priorita.** Uvedené investície budú realizované v prípade, že obec získa prostriedky na realizáciu aktivít z prostriedkov EÚ. V prípade nezískania uvedených prostriedkov budú investície odložené do času, pokiaľ nebude zaistené financovanie.
- **Priorita č.3 – najnižšia priorita.** Prevažne projekty menšieho rozsahu a finančnej náročnosti, ktoré je možné realizovať vlastnými zdrojmi, ale nemali by ohroziť aktivity s vyššou prioritou.

Z hľadiska potrieb rozvoja obce je dôležité zabezpečiť aj participáciu súkromných zdrojov na jednotlivých projektoch. Preto obec bude realizovať aktivity pre vytvorenie priaznivého investičného prostredia v obci (viď. kapitolu 3.2.).

4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie

Plánované čerpanie zdrojov bolo uvedené v časti 3.2 ku každej aktivite samostatne. Na tomto mieste uvádzame sumarizáciu čerpania jednotlivých zdrojov.

Rozdelenie financií na programovacie obdobie									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	
	CH								
2007									
2008	16 989	16 989	11 981	5 007	3 994		1 014		
2009	23 516	23 516	16 905	6 611	5 635		976		
2010	1 560	1 560	1 125	435	375		60		
2011	463	350	113	238	38		200	113	
2012	400	400		400			400		
2013	114 760	114 760	32 063	82 698	10 688	53 750	18 260		
Spolu	157 687	42 815	30 124	12 054	10 004		2 050	113	

Údaje sú v tis. Sk

4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia

Dole uvedená tabuľka uvádza súhrn čerpania zdrojov podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Rozdelenie financií na priority a opatrenia										
prioritná pblasť	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje							Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje						
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+						G		H	
	CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F				CH
1	52 800	52 800	300	52 500	100	45 000	7 400			
2	48 975	48 975	33 544	15 431	11 181		4 250			
3	31 725	31 725	11 280	20 445	3 760	8 750	7 935			
4	22 643	22 530	15 938	6 593	5 313		1 280		113	
5	1 545	1 545	1 125	420	375		45			
Spolu	157 687	157 575	62 186	95 389	20 729	53 750	20 910		113	

Údaje sú v tis. Sk

5. Zabezpečenie realizácie

PHSR je potrebné podrobiť každoročnému posúdeniu v odborných komisiách a tak aktualizovať plán aktivít na nasledujúci rok. PHSR je živý dokument, ktorý je potrebné aktualizovať a upravovať podľa akútnych potrieb či možností financovania.

Strategické plánovanie podpory rozvoja obce je charakteristické najmä:

- ☐ orientáciou podpory na dosiahnuté efekty,
- ☐ hierarchickým usporiadaním cieľov,
- ☐ riadením na základe procesov,
- ☐ permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov,
- ☐ permanentným učením sa a inováciou,
- ☐ rozvíjaním partnerstiev,
- ☐ zodpovednosťou voči verejnosti.

Na základe poznatkov o efektívnosti a účinnosti vynaložených nákladov sa budú iniciovať inovačné zlepšenia v rámci stanovovania cieľov v obci. Informácie o účinnosti a efektívnosti vynakladaných prostriedkov sú nenahraditeľným zdrojom permanentného rozširovania poznatkov v oblasti podpory rozvoja obce.

5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

V časti 3.2 je uvedený subjekt zodpovedný za realizáciu každej aktivity. Väčšina aktivít je v pôsobnosti obce. Nakoľko sú tieto aktivity rozsiahle a náročné, je potrebné určiť konkrétne osoby či komisie v orgánoch obce, ktoré budú tieto aktivity riadiť a koordinovať.

V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja neurčujeme konkrétne mená či posty, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne.

Je však možné rámcovo určiť kompetencie jednotlivých orgánov obce. Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Zastupiteľstvo obce je najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce.

Obecné zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu, ustanovuje riadiacu skupinu alebo osobu, ktorá bude poverená riadením procesu, schvaľuje návrhy a

projekty rozvoja, dojednáva partnerské vzťahy, hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu, zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Zastupiteľstvo spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce. Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Na realizácii programu sa budú podieľať odborníci a partneri, nakoľko účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem podnikateľskej sféry sú vhodnými partnermi, subjekty so skúsenosťami vo sfére čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je najvhodnejšia prostredníctvom implementačných projektov, ktoré môže obec realizovať sama alebo v spolupráci s externými poradenskými organizáciami. Úlohou implementačného projektu je zaviesť dané opatrenie do praxe a ďalej vykonať potrebné opatrenia, aby sa pokračovalo v práci navrhnutým smerom, alebo priamo zrealizovať opatrenie do jeho úspešného naplnenia cieľov a dosiahnutia programovaného výsledku a stavu.

Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje, akými sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje. Je potrebné zabezpečiť inštitucionálne zabezpečenie implementácie konkretizovaných zámerov v jednotlivých oblastiach rozvoja obce. Inštitucionálne hľadisko poskytne informáciu o tom, kto bude realizovať naplnenie vytýčených cieľov a kto ponesie zodpovednosť za ich dosiahnutie a splnenie. Zodpovednosť je konkretizovaná v rámci každého jedného plánovaného projektu v obci.

5.2. Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- ☐ každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- ☐ každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie,
- ☐ vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- ☐ vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Po implementácii bude pracovná skupina plniť aj funkciu monitorovania a hodnotenia. Konkrétne pôjde o sledovanie vývoja, smerovania a zmien vonkajších podmienok v obci, požiadaviek obyvateľov, ako aj požiadavky ďalších cieľových skupín (návštevníkov, investorov a podnikateľov). V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o realizovaných projektoch. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období.

Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom.

Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

5.3. Harmonogram realizácie

Každá aktivita má v časti 3.2 určený predpokladaný termín realizácie. Dolu uvedená tabuľka sumarizuje harmonogram podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Harmonogram realizácie podľa priorít							
oblasť / rok	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Podpora trvalo udržateľného rozvoja		400				400	29 120
Ochrana životného prostredia		565		1 560			46 850
Investície do občianskej infraštruktúry		15 774	41				9 410
Rozvoj občianskej spoločnosti		250	21 930		350		
Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov			1 545				

Časový harmonogram nie je záväzný a bude priebežne aktualizovaný na základe finančnej situácie a rozpočtu obce.

6. Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na báze viacerých dokumentov a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi. Časť PHSR je zameraná na komplexnú analýzu v oblastiach ako demografia, nezamestnanosť, hospodárska oblasť, sociálna a technická infraštruktúra a iné oblasti, ktoré popisujú a analyzujú súčasný stav v obci, ktorý je detailnejšie rozpracovaný vo SWOT analýze popisujúcej silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja pod. a Národného strategického referenčného rámca na roky 2007 - 2013. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Vykonateľnosť PHSR bude závislá od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovávať a predkladať príslušným ústredným riadiacim orgánom a ich sprostredkujúcim implementačným agentúram také projekty, ktoré budú konkurencieschopné. Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni. Program je potrebné hodnotiť ako dokument otvorený, ktorý môžu orgány obce priebežne doplňovať o nové aktivity, respektíve vypúšťať tie opatrenia, ktorých realizácia nie je v možnostiach obce.

Nástrojom pre naplnenie úloh vyplývajúcich z Národného plánu regionálneho rozvoja SR je PHSR ako základný programovací dokument pre uskutočňovanie regionálnej politiky ako aj základný rámec pre budúce projekty, v oblasti znižovania regionálnych disparít. Program zároveň odráža aj nový spôsob spolupráce s EÚ založenej na princípoch partnerstva, otvorenosti, subsidiarity a hospodárskej a sociálnej súdržnosti na úseku regionálneho rozvoja. Hlavnou myšlienkou tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť spoločnosti, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.

